

TEKI ŹRÓDŁOWE

Obraz stanu wojennego
w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Teki źródłowe

Muzeum Historyczne w Lubinie

Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Prezentujemy Państwu teleksy, jakie wysyłano z Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Legnicy (KW PZPR) do Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KC PZPR). Opieramy się na zachowanych materiałach zdeponowanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Odział Legnica (AP Legnica). Numeracja wskazuje, iż nie wszystkie teleksy się zachowały. Podczas prac edytorskich ujednoliliśmy pisownię, w tym znaki interpunkcyjne. Aparat naukowy służy do dalszych prac poznawczych związanych z życiem codziennym w Zagłębiu Miedziowym, a także ma za zadanie ułatwić odbiór dokumentu.

1982, październik 13 Teleks nr 506

*AP Legnica, KW PZPR, sygn. 754
maszynopis*

Dzisiaj o godz. 12.15–13.00 miał miejsce – z okazji miesięcznicy – postój w Zakładach Mechanicznych „Legmet” w Legnicy. Strajkowali robotnicy trzech wydziałów (115 osób, tj. ok. 7% załogi). Sygnałem do rozpoczęcia przerwy było wyłączenie maszyn. Podjęto decyzję o dyscyplinarnym zwolnieniu osób strajkujących.

x x x

W dniu dzisiejszym odbyło się posiedzenie Egzekutywy KW PZPR w Legnicy z następującym porządkiem obrad:

- aktualne zadania w pracy propagandowej i informacyjno-wyjaśniającej;
- informacja na temat funkcjonowania ustawy RM nr 199/81 w województwie legnickim;
- analiza wniosków zgłoszonych podczas plenum KW w dniu 22.09.br.;– przyjęcie planu pracy Egzekutywy KW PZPR na okres październik–listopad oraz analiza sytuacji w zakładach pracy województwa po decyzjach Sejmu PRL w sprawie związków zawodowych.

W ostatnim z wymienionych punktów Egzekutywa KW PZPR obradowała wspólnie z Wojewódzkim Sztabem ds. Związków Zawodowych.

Zapoznano się z sytuacją społeczno-polityczną w województwie, ze szczególnym uwzględnieniem dużych zakładów pracy.

Przedyskutowano kierunki pracy, jakie należy podjąć w najbliższym okresie. Zalecono m.in. kontynuowanie zebrań POP z udziałem aktywu wojewódzkiego, przestrzeganie następującego porządku zebrania: odczytanie materiałów KC, wystąpienie sekretarza POP uwzględniające sytuację w zakładzie, dyskusja oraz zajęcie stanowiska POP w kwestii związków zawodowych. Ponadto zwrócono uwagę na konieczność szybkiego utworzenia punktów konsultacyjnych przy WRN i radach narodowych stopnia podstawowego oraz przy komisjach inicjujących, na dalsze popularyzowanie – różnymi formami – ustawy oraz odbycia narad z kadrą inżynieryjno-techniczną. W dyskusji zwrócono uwagę na to, że walka o związki dopiero się zaczęła i w systemie propagandy nie może być euforii oraz pośpiechu i rywalizacji w powoływaniu grup inicjujących, rejestracji statutów itp. Mówiono, że rola POP winna skupiać się na politycznym nadzorze prac związanych z wznowieniem działalności związków. Uznano, że najbardziej złożona sytuacja występuje w 6 zakładach, tj. hutach miedzi „Legnica” i „Głogów”, Zakładach Metalurgicznych „Legmet”, Głogowskiej Fabryce Maszyn Budowlanych

„Famaba”, zakładach górniczych „Konrad” i „Rudna”. W związku z tym bezpośredni nadzór nad tymi zakładami przejęli sekretarze KW i Przewodniczący WKKP PZPR.

W województwie legnickim powołano 163 grupy inicjujące. Z dotychczasowego rozeznania wynika, że działania te najtrudniej jest doprowadzić w środowisku nauczycielskim i służby zdrowia (m.in. na terenie Głogowa i Lubina).

Instancje i organizacje partyjne kontynuują prace związane z wznowieniem działalności związków zawodowych. Poza działaniami wymienionymi w naszych wcześniejszych dalekopisach, w zakładach pracy (m.in. w Głogowie) odbyły się dzisiaj spotkania w grupach zawodowych (np. PKS – kierowcy, administracja, zaplecze techniczne).

Kierownicy Wydziałów KW PZPR, Przewodniczący WKKP PZPR oraz czołowy aktyw wojewódzki uczestniczyli dzisiaj w 10 zebraniach partyjnych w największych zakładach pracy województwa. W okresie 11–13 bm. obsłużono (z ramienia kierownictwa polityczno-gospodarczego województwa) 30 zebrań partyjnych w zakładach górniczych, hutach, zakładach przemysłu dziewiarskiego i odzieżowego oraz m.in. w Fabryce Maszyn Budowlanych „Famaba” w Głogowie, Zakładach Kuzienniczych i Maszyn Rolniczych w Jaworze, Fabryce Urządzeń Mechanicznych „Legmet” w Legnicy. W zebraniach partyjnych udział biorą również inni pracownicy polityczni KW oraz towarzysze pełniący funkcje wybieralne w inwestycjach oraz aktyw terenowy.

Klimat odbytych dzisiaj zebrań był różny – od dużego zainteresowania tematyką związkową i ożywionej dyskusji do milczenia i braku pytań.

W dyskusji – obok problemów związków zawodowych – podnoszone są sprawy dotyczące codziennego życia.

Wśród nich na plan pierwszy wysuwa się zaopatrzenie w obuwie, braki odzieży roboczej ocieplanej, wzrost kosztów utrzymania i „wyśrubowanie” cen oraz zbyt duża tolerancja dla agentów.

Dokonuje się porównań cen np. 1 jajka i chleba oraz relacji ceny–płace. Na zebraniu w Cementowni „Podgrodzie” w Raciborowicach jeden z robotników skrytykował ostatnie wystąpienie ministra Krasieńskiego – „gdyby to spotkanie odbyło się na żywo, w sali, a nie w telewizji, to naplułbym mu w twarz”.

Na odbytych wczoraj kilku zebraniach „milczących” w sprawie związków zawodowych w gminie Wądroże Wielkie jednym podniesionym problemem było zaopatrzenie w obuwie.

Na zebraniu POP skupiającej funkcjonariuszy MO (gm. Kotla) pytano „dlaczego państwo nastawiło się na politykę ustępstw w stosunku do Kościoła” oraz „dlaczego nie wyciąga się wniosków wobec tych księży, którzy zgłaszają antypaństwowe kazania”. Wnioskowano o zwiększenie emisji programów telewizyjnych poświęconych działalności Radia Wolna Europa i innych dywersyjnych rozgłośni.

Z dotychczasowego przebiegu zebrań wynika, że spełniają one ważną rolę informacyjno-wyjaśniającą.

Niektórzy towarzysze bowiem – głównie robotnicy – utożsamiali (o czym świadczą ich wypowiedzi) komisje inicjujące z wybraniem już nowej rady zakładowej (interpretowano to w ten sposób m.in. na zebraniu w Cementowni „Podgrodzie”). W wielu wypowiedziach przewijała się troska o to „jak zabezpieczyć związki zawodowe przed przenikaniem do nich i troskliwą opieką opozycji politycznej oraz przed opieką administracji”. Stwierdzano: „do tej pory w historii powojennej te dwa nurty zdominowały ruch związkowy”, „albo związki były państwowe albo państwo związkowe”. Zgłaszane były pytania „czy grupa inicjująca będzie mogła wyrzucić ze swego składu osobę, która np. podejmować będzie inną niż związkowa działalność? Czy przewiduje się prawne ustalenia w tej sprawie?”.

Opinie wyrażane nt. wznowienia działalności związków zawodowych w zasadzie nie różnią się od tych, o których już informowaliśmy. Mamy sygnały, że niektóre osoby (np. w Hucie Miedzi „Orsk”) stwierdzają „nie znam i nie chcę znać ustawy, w życiu się do żadnych związków nie zapiszę, mam dość”. W tym samym zakładzie prezentowane są opinie „im drobniejsze związki, tym słabsze, widocznie komuś na tym zależy, nie będzie siły przebicia, trzeba będzie gotować się we własnym sosie”.

Nadal w niektórych zakładach (głównie mniejszych) obserwuje się oczekiwanie na rozwój sytuacji w zakładach kluczowych.

Aktyw partyjny informuje, że z niechęcią, a niekiedy wrogością mówi się o „rozwiązaniu Solidarności”.

Rolnicy nie przejawiają głębszego zainteresowania ustawą. Mówią „to są sprawy zakładów pracy”. W środowisku wiejskim nasilają się pytania dotyczące przyczyn nieopublikowania ustawy dotyczącej organizacji rolniczych. Notuje się spekulacje typu: „Sejm niby zatwierdził, a pewno teraz dopiero ustawę piszą”.

Otrzymaliśmy negatywne opinie aktywu (m.in. z Zakładów Naprawczych w Polkowicach) o wczorajszej audycji telewizyjnej poświęconej ustawie sejmowej.

Szczególne oburzenie wywołała wypowiedź posła, stąd stwierdzenia „jeżeli będą takie audycje, to nasza robota na nic się nie zda”.

x x x

W dniu dzisiejszym ukazały się pojedyncze ulotki w „Reniferze” Chojnów (w kralalni) nawołujące do nieprzystępowania do związków. Ponadto część wózków wyjeżdżających z podszybia w ZG „Rudna” i „Polkowice” posiada napisy o treści „Solidarność zwycięży” – są natychmiast usuwane (napisy wykonano kredą).

Sekretarz KW PZPR

Hieronim Kosior

Muzeum Historyczne w Lubinie

Seria wydawnicza:
Teki Źródłowe Muzeum Historycznego w Lubinie

Tom IV
Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Wstęp, wybór i opracowanie
Marek Zawadka

Opracowanie graficzne
Jacek Świerad

Skład i łamanie
Ewa Danilewicz

Publikacja w ramach projektu: *40. rocznica stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym 1981–1983*, pod redakcją Marka Zawadki

© Copyright by Muzeum Historyczne w Lubinie
Lubin 2021–2023